

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.5.2008
KOM(2008) 319 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“

1. Visus Viduržemio jūros regiono ES partnerius su Europa sieja glaudūs istoriniai ir kultūriniai ryšiai. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystė suteikė priemonių daugelį strateginių regioninių klausimų, susijusių su saugumu, aplinkosauga, jūros išteklių valdymu, ekonominiiais santykiais spręsti per prekybą, paslaugas ir investicijas, energijos tiekimu (gaminančios ir tranzito šalys), transportu, migracijos srtais (kilmės ir tranzito), reglamentavimo konvergencija, kultūrine ir religine įvairove ir savitarpio supratimu. Tačiau reikėtų naujai peržvelgti Viduržemio jūros regiono svarbą Europai, mūsų ryšių svarbą, kultūrinių ir istorinių ryšių gilumą ir gresiančių bendrų strateginių pokyčių būtinumą ir suteikti šiems aspektams daugiau politinės reikšmės.
2. 2008 m. kovo 13–14 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungos sukūrimo principą ir paprašė Komisijos pateikti pasiūlymų, kuriuose būtų nustatytos būsimosios iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ sąlygos.
3. Komisija išnagrinėjo Barselonos proceso laimėjimus ir jo įnašą į šio regiono dialogą, taiką, stabilumą ir gerovę, kas ES ir kai kuriems jos artimiausiems partneriams yra naudinga. Taip pat buvo atsižvelgta ir į ES nuo 1995 m. vykdomo daugiašalio bendradarbiavimo proceso trūkumus ir sunkumus. Komunikate į tuos faktorius atsižvelgiama, taip pat teikiamas Komisijos pasiūlymas dėl iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ sukūrimo.
4. Komisija, siekdama išsiaiškinti prioritetus ir tai, kaip šiam procesui suteikti naują politinę ir praktinę paskatą, konsultavosi su visais susijusiais Europos Sąjungos ir Viduržemio jūros regiono partneriais.

Ilgiau kaip dešimtmetį trunkantis Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių bendradarbiavimas

5. Viduržemio jūros regionas Europos Sąjungai strategiškai labai svarbus tiek politiniu, tiek ekonominiu požiūriu. Nuo 1995 m. Barselonos procesas buvo pagrindinė Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių santykių palaikymo priemonė. Šis procesas – 39 vyriausybės ir daugiau kaip 700 milijonų žmonių partnerystė – suteikė tęstinio dalyvavimo ir plėtros pagrindą.
6. Barselonos procesas yra vienintelis forumas, kuriame visi partneriai iš Viduržemio jūros regiono valstybių keičiasi nuomonėmis ir užmezga konstruktyvų dialogą, o politinis dialogas yra nuolat įtrauktas į Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių ministrų ir vyresniųjų pareigūnų posėdžių darbotvarkę. Juo išreiškiamas tvirtas pasiryžimas per regioninį bendradarbiavimą ir integraciją regione siekti stabilumo ir demokratijos, ir, pasinaudojant tuo bendru sutarimu, siekti politinių, socialinių bei ekonominių reformų ir modernizacijos. Užtrukęs Artimųjų Rytų konfliktas leido išmėginti partnerystę ir pasiekti visų partnerių dialogo išsaugojimo ribą.

7. Partnerystė taip pat turėjo tikslų stiprinti demokratiją ir politinį pliuralizmą, išplėsdama dalyvavimą politiniame gyvenime, ji ir toliau skatina laikytis visų žmogaus teisių bei laisvių. Tačiau kelti tikslą spartinti reformas ir ryžtingiau įsitraukti į valdymo stiprinimo procesą ir aktyvų piliečių dalyvavimą demokratijos procesuose paskatino įvykiai pasaulyje ir regione.
8. Praėjęs dešimtmetis turėjo labai teigiamą bruožą – tai, kad dialogas su skirtingais politikos ir ekonomikos veikėjais, t. y. pilietine visuomene, įskaitant moterų organizacijas ir žiniasklaidą, tapo pagrindinė šio proceso dalis.
9. Įvairūs švietimo ir mokymo sričių bendradarbiavimo susitarimai ir programos, padėjusios stiprinti gebėjimus susijusiose šalyse, yra pagrindinė priemonė, leidžianti regione vystyti žmogiškąjį kapitalą ir puoselėti kultūrinės bei visuomenines vertybes. Annos Lindh fondas, skirtas kultūrų dialogui, kuri yra unikali, visų partnerių finansuojama institucija, rodo bendrą siekį užmegzti dialogą ir skatinti savitarpio supratimą kultūros klausimais, o tarpkultūrinio dialogo vaidmenį laiko esminiu veiksmu, užtikrinančiu taikų bendrabūvį.
10. ES išlieka pagrindine Viduržemio jūros regiono valstybių partnere prekybos prekėmis ir paslaugomis srityje. Padaryta didelė pažanga, siekiant iki 2010 m. sukurti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zoną. Pamažu auganti laisva prekyba su ES buvo palanki eksportui ir investicijoms, tačiau paslaugos, o dar mažiau – žemės ūkis, kuris sudaro du trečdalius BVP, tik dabar įtraukiami į Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių laisvosios prekybos zoną. Lėtai, bet nuosekliai vyksta pietų–pietų ekonominė integracija, kuri vis dar turi kur didėti. Makroekonomika tapo stabilesnė, per 10 metų gerokai sumažėjo infliacija, taip pat pagerėjo žmogiškieji faktoriai – sveikatingumas ir vidutinė gyvenimo trukmė.
11. Tačiau jeigu ES partneriai Viduržemio jūros regione ketina pasinaudoti galima nauda, kurią teikia globalizacija bei laisva prekyba su ES ir regioninė integracija, būtina toliau ir sparčiau vykdyti reformas. Ekonominių reformų, laipsniškos laisvos pramonės produktų prekybos su ES ir geresnio ekonomikos valdymo nepakako tam, kad būtų pritrauktos vietos ir užsienio investicijos, kurių reikia regione, kad pagerėtų gyvenimo lygis. Augimas buvo geras, bet nepakankamas. Reformos buvo daug žadančios, tačiau ne iki galo atitiko pradinius lūkesčius. Laisva prekyba su ES buvo palanki eksportui ir investicijoms. Dėl bendro šių trūkumų poveikio procesas vyko lėčiau negu tikėtasi. Dėl nepakankamo augimo ir tolesnės demografinės plėtros gerovės skirtumas tarp ES ir daugumos Viduržemio jūros regiono valstybių padidėjo ir neįvyko realios ekonominės konvergencijos. Formulė *prekyba plus investicijos, plus bendradarbiavimas* yra tokia pat aktuali, kokia ji buvo 1995 m. Nors ES gali dar daug padaryti, kad regione skatintų prekybą, investicijas ir bendradarbiavimą, šio regiono valstybėms labiausiai reikia priimti šias galimybes kaip savo nacionalinės ekonominės politikos dalį.

12. Apibendrinant dėl partnerystės gerokai sustiprėjo daugiašaliai ir dvišaliai santykiai, tačiau dabar būtini kokybiniai ir kiekybiniai pokyčiai, kad būtų skatinamos investicijos ir darbo vietų kūrimas ir būtų geriau naudojamos žmogiškaisiais ištekliais.
13. Kad partnerystė taptų daugiašale bendrai sutartų politikos, saugumo, ekonomikos, socialinės, švietimo ir kultūrinio bendradarbiavimo politikos sričių parama, turėtų būti išspręsta keletas trūkumų. Būtina politiškai pabrėžti Viduržemio jūros regiono svarbą visų dalyvaujančių valstybių politinėje darbotvarkėje. Partnerystės šalims susirūpinimą kelia tai, jog, kaip manoma, Viduržemio jūros regiono valstybės neįaučia bendros atsakomybės už šį projektą. Taip pat verta dėmesio tai, kad trūksta institucinės ES ir Viduržemio jūros regiono partnerių pusiausvyros. Kitas Barselonos proceso trūkumas buvo tas, kad apie jį buvo mažai skelbiama ir buvo susidariusi piliečių nuomonė, kad menkai sprendžiamos jų kasdieninės problemos ir jų realūs poreikiai. Tam, kad Barselonos deklaracijos tikslai virstų apčiuopiamais rezultatais, reikia aktyvesnio dalyvavimo ir naujų paskatų.

Sritis ir pagrindiniai tikslai

14. Šios naujos iniciatyvos tikslas – išplėsti daugiašalius santykius, padidinti atsakomybę už šį procesą ir padaryti jį žinomesnį piliečiams. Dabar laikas dar labiau paspartinti Barselonos procesą.
15. Jis turi būti kuriamas remiantis sėkmingais jau vykstančio Barselonos proceso elementais, kurie turi būti stiprinami. Todėl Barselonos deklaracija, jos išskelti tikslai ir bendradarbiavimo sritys ir toliau lieka galioti, o jos „trys bendradarbiavimo skyriai“ (politinis dialogas, ekonominis bendradarbiavimas bei laisva prekyba, ir žmogiškasis, socialinis bei kultūrinis dialogas) ir toliau bus Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių santykių pagrindas. Lieka galioti 2005 m. Barselonos aukščiausiojo lygio susitikime priimta penkmečio darbo programa (įskaitant tuo metu įvestą bendradarbiavimo „migracijos, socialinės integracijos, teisingumo ir saugumo“ srityse ketvirtą skyrių), 2008 m. metinė darbo programa, kurią 2007 m. lapkričio mėnesį Lisabonoje patvirtino užsienio reikalų ministrai, ir sektorių ministrų posėdžių išvados.
16. Atsižvelgdama į daugumos ES valstybių narių ir Viduržemio jūros regiono partnerių nuomones, Komisija linkusi išsaugoti ir, jei įmanoma, sustiprinti esamas Barselonos proceso struktūras, ypač Europos ir Viduržemio jūros regiono vyresniųjų pareigūnų, Europos ir Viduržemio jūros regiono komiteto ir ekspertų posėdžius. Politiniai ir ekonominiai dialogai yra svarbiausia Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių daugiašalių santykių savybė ir jie turėtų vykti toliau.
17. Iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ bus daugiašalė partnerystė. Vykdamas regioninius ir tarpvalstybinius projektus, turėtų padidėti regiono integracijos ir sanglaudos pajėgumas. Joje dalyvaus visos ES valstybės narės bei Europos Komisija ir kiti Barselonos proceso nariai ir stebėtojai (Mauritanija, Marokas, Alžyras, Tunisas, Libija, Egiptas, Jordanija, Palestinos savivalda, Izraelis, Libanas, Sirija, Turkija ir Albanija), ir kitos Viduržemio jūros pakrantės valstybės (Kroatija, Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija ir Monakas).

18. Ji papildys su tomis valstybėmis vystomus ES dvišalius santykius, kurie ir toliau bus palaikomi remiantis esamomis politikos struktūromis, tokiomis kaip Europos kaimynystės politika, o Mauritanijos atveju – Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybių struktūra. Ji taip pat papildys ES plėtros politiką, kurią taip pat sudaro stojimo derybos ir pasirengimo narystei procesas, regionų aspektu. Ji bus suderinta su ES ir Afrikos strategija ir ją papildys .
19. Ši nauja iniciatyva Barselonos procesui suteiks naują impulsą bent trimis labai svarbiais būdais:
 - pakeldama ES santykių su Viduržemio jūros regiono partneriais politinį lygį,
 - padidindama atsakomybę už mūsų daugiašalius santykius ir
 - tuos santykius sukonkretindama ir paviešindama per to regiono piliečiams skirtus papildomus regionų ir paregionių projektus.

Procesas visais savo aspektais bus vienodai atviras visiems jo dalyviams.

Santykių gerinimas

20. Kaip aiškus ženklas, kad siekiama pagerinti santykius, bus pasiūlytas sprendimas kartą per dvejus metus rengti vyriausybės vadovų aukščiausiojo lygio susitikimus. 2008 m. liepos 13 d. įvyksiančiame, pirmininkavimą perimsiančios Prancūzijos remiamame, pirmajame aukščiausiojo lygio susitikime turėtų būti priimtas oficialus sprendimas pradėti iniciatyvą „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ ir nustatyti jos struktūrą, veikimą ir pagrindinius tikslus. Į aukščiausiojo lygio susitikimo išvadas turėtų būti įtraukta politinė deklaracija ir galbūt trumpas skatintinų konkrečių regioninių projektų sąrašas. Išvados turėtų būti priimtos konsensusu.
21. Per tolesnius aukščiausiojo lygio susitikimus tos formos bus laikomasi priimant politinę deklaraciją, patvirtinančią plačią dvišalę iniciatyvą „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ darbo programą ir susitariant dėl keleto konkrečių regioninių projektų. Tarp aukščiausiojo lygio susitikimų vyks užsienio reikalų ministrų posėdžiai, kurių metu bus peržvelgiama aukščiausiojo lygio susitikimų išvadų įgyvendinimo pažanga ir pasirengiama kitiems susitikimams.
22. Iš esmės aukščiausiojo lygio susitikimai turėtų vykti paeiliui ES ir Viduržemio jūros valstybėse partnerėse. Šalys, kuriose vyksta iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ aukščiausiojo lygio susitikimai ar ministrų posėdžiai, turėtų pakviesti visas iniciatyvos valstybes partneres.
23. Buvo dar kartą patvirtinta, kad Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių parlamentinė asamblėja (EMPA) yra Barselonos proceso parlamentinė dimensija, suteikianti diskusijų, atviro dialogo ir laisvo keitimosi nuomonėmis struktūrą. Priimdama rezoliucijas ir rekomendacijas ji skatina partnerystę. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių parlamentinės asamblėjos vaidmuo bus teisėtas parlamentinis atstovavimas Viduržemio jūros valstybių sąjungai. Komisija tvirtai remia šio EMPA vaidmens stiprinimą palaikant santykius su Viduržemio jūros regiono partneriais.

Didesnė bendra atsakomybė

24. Komisijai atlikus konsultacijas ir užmezgus ryšius paaiškėjo, kad visos šalys pritaria, jog būtina siekti glaudesnės partnerystės, kurią būtų galima pasiekti turint didesnę bendrą atsakomybę už skirtingus procesus. Visuotinės partnerių paramos sulaukė du pasiūlymai: bendro pirmininkavimo institucijos ir bendro sekretoriato įsteigimas.

Bendro pirmininkavimo institucija

25. Įsteigta bendro pirmininkavimo institucija padidins ir pagerins mūsų bendradarbiavimo pusiausvyrą ir bendrą atsakomybę. Šalys kartu pirmininkaus visai partnerystei. Vienas iš pirmininkaujančiųjų bus iš ES, o kitas – iš Viduržemio jūros regiono valstybės partnerės.
26. Bendro pirmininkavimo institucijos įsteigimas ES turi būti suderinamas su Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties tarptautinio atstovavimo Europos Sąjungai nuostatomis. Pirmajame aukščiausiojo lygio susitikime ES pirmininkaujanti valstybė narė atstovaus ES pirmininkavimo institucijoje. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pirmininkavimo institucijoje ES valstybių ir vyriausybės vadovų lygiu atstovaus Europos Vadovų Tarybos pirmininkas ir Komisijos pirmininkas, o užsienio reikalų ministrų lygiu – vyriausiasis įgaliotinis ir (arba) Komisijos pirmininko pavaduotojas.
27. Įvertinus sudėtingą padėtį regione, pirmininkas, atstovaujantis Viduržemio jūros regiono partneriams, bus renkamas bendru sutarimu. Pirmininkas iš Viduržemio jūros regiono valstybių turėtų būti pasirenkamas dvejimems metams. Kartu pirmininkaujantioje Viduržemio jūros regiono valstybėje partnerėje gali būti rengiamas iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ aukščiausiojo lygio susitikimas.

Institucinis valdymas ir sekretoriatas

28. Kita esminė priemonė bendrai atsakomybei didinti ir geresnei partnerystės pusiausvyrai skatinti bus geresnis institucinis valdymas ir įsteigtas naujas sekretoriatas. Kad iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ būtų žinomesnė ir adekvatesnė, ji privalo turėti labai aiškius projektus.
29. Geresnis institucinis valdymas. Sustiprinto, palaikančio geresnę pusiausvyrą ir išplėsto valdymo bus siekiama sukūrus visų valstybių narių, Viduržemio jūros regiono partnerių ir Komisijos specialiai paskirtų atstovų komitetą. Jie sudarys Briuselyje įsikūrusį komitetą, kuris bus vadinamas jungtiniu nuolatinio komitetu ir kuriame dirbs nuolatiniai atitinkamų Briuselyje esančių misijų atstovai.
30. Jungtinis nuolatinis komitetas:
- jam vadovaus pirmininkaujančių valstybių atstovai,
 - rengs vyresniųjų pareigūnų susitikimus ir Europos ir Viduržemio jūros regiono komiteto posėdžius ir užtikrins atitinkamus tolesnius veiksmus,

- padės bendrai pirmininkaujančioms valstybėms rengti aukščiausiojo lygio susitikimus ir užsienio reikalų ministrų bei teminius ministrų susitikimus,
 - veiktų kaip greito reagavimo priemonė, jeigu regione kiltų krizė, kuriai spręsti reikėtų konsultuotis su Europos ir Viduržemio jūros regiono partneriais,
 - nuolatinio komiteto narystė ir bendras pirmininkavimas bus toks pats, kaip ir vyresniųjų pareigūnų ir (arba) Europos ir Viduržemio jūros regiono komiteto posėdžiuose,
 - įsteigus nuolatinį Europos ir Viduržemio jūros regiono komitetą, kuris reguliariai susitiktų, reikėtų retesnių vyresniųjų pareigūnų ir (arba) Europos ir Viduržemio jūros regiono komiteto posėdžių.
31. Sekretoriatas. Atsižvelgusi į įvairias išsakytas nuomones, Komisija padarė išvadą, kad iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ sekretoriatas turėtų teikti bendrų iniciatyvų pasiūlymus, dėl kurių sprendimus turėtų priimti politinės institucijos, ir užtikrinti reikiamą su projektu susijusių, valstybių ir vyriausybių vadovų priimtų sprendimų vykdymo kontrolę.
32. Sekretoriatas galėtų būti atskiras juridinis asmuo, turintis autonominiį statusą. Išsamios veikimo sąlygos bus pateiktos patvirtinti Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių užsienio reikalų ministrams 2008 m. lapkričio mėn.
- Uždaviniai. Sekretoriatas turėtų kaupti projektų pasiūlymus (iš įvairių šaltinių, kaip antai: sektorių ministrų posėdžių, nacionalinių ar regionų valdžios institucijų, regioninių grupių, privačiojo sektoriaus ir pilietinės visuomenės), juos nagrinėti ir projektus siūlyti Europos ir Viduržemio jūros regiono komitetui, kuris būtų informacijos rinkimo, apdorojimo ir skleidimo centras. Kai projektus patvirtins Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių komitetas, jie bus per užsienio reikalų ministrų konferencijas pateikti tvirtinti aukščiausiojo lygio susitikime. Jei jie bus patvirtinti, aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai paprašys sekretoriato pateikti informacijos apie toliau vykdomą projektų viešinimo pradžią ir jų įgyvendinimo partnerių paiešką. Projektus kiekvienu konkrečiu atveju finansuos ir įgyvendins įvairūs suinteresuoti partneriai, vadovaudamiesi savo pačių procedūromis. Sekretoriatas atsiskaito Europos ir Viduržemio jūros regiono komitetui.
 - Sudėtis. Sekretoriatą sudarys proceso dalyvių deleguoti pareigūnai. Tuo siekiama, kad Viduržemio jūros regiono partneriai labiau siektų bendros atsakomybės ir dalyvavimo. Konsensusu bus išrinktas generalinis sekretorius iš vienos pusės, o generalinio sekretoriaus pavaduotojas – iš kitos pusės. Generalinis sekretorius skirs sekretoriato darbuotojus, atsižvelgdamas į jų kompetenciją ir geografinę pusiausvyrą. Sekretoriato organizavimą ir sudėtį tvirtins Europos ir Viduržemio jūros regiono komitetas.
 - Finansavimas. Deleguotus pareigūnus finansuos jų atitinkamos administracijos. Einamasis sekretoriato išlaidas (techniniams darbuotojams, įrangai ir kt.) po lygiai finansuos ES ir Viduržemio jūros regiono valstybės partnerės.
 - Dėl būstinės vietos bus susitarta konsensusu. Priimančioji valstybė sekretoriato patalpas suteiks nemokamai.

Projektai

33. Projektai turi būti pagrindinė iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ dalis. Pagal šią iniciatyvą įsteigtos programos turi turėti didelį potencialą skatinti regiono sanglaudą bei ekonominę integraciją ir plėsti infrastruktūros tarpusavio ryšius. Tai turi būti regiono žmonėms matomi ir reikalingi projektai.
34. Atrankos metu bus atsižvelgiama į:
- pasiūlytų projektų regioninį, paregioninį ir tarpvalstybinį aspektą, įskaitant ir galimybę bendradarbiauti ribotam valstybių skaičiui,
 - jų dydį, svarbą ir visų partnerių interesą,
 - jų potencialą skatinti subalansuotą ir tvarią plėtrą, regionų integraciją, sanglaudą ir tarpusavio ryšius,
 - jų finansinį pagrįstumą, įskaitant kuo didesnę privačiojo sektoriaus finansavimą bei dalyvavimą, ir
 - jų brandą ar pasirengimą greitai veikti.
35. Keletas projektų pasiūlymų, pritaikytų regiono poreikiams ir atitinkančių pirmiau nurodytus kriterijus, turėtų būti paruošta nagrinėti liepos 13 d. vykstančiame aukščiausio lygio susitikime. Komisija atrinko 4 tokius projektus, kuriuos ji laiko itin svarbiais, siekiant Viduržemio jūros regione skatinti augimą, gausinti darbo vietas, didinti regiono sanglaudą ir tvarumą. Šie projektai pateikiami šio komunikato I priede ir perduoti partneriams apsvarstyti.
36. Regiono orientacinėje programoje nustatyti prioritetai bus toliau taikomi, ir jokia galima ES finansinė pagalba naujiems I priede nurodytiems regioniniams projektams nebus teikiama esamos dvišalės paramos, teikiamos pagal Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę arba Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (arba, Mauritanijos atveju, pagal Europos vystymosi fondą), sąskaita.

Finansavimas

37. ES ir jos valstybės narės Viduržemio jūros regionui jau teikia daug finansinės paramos (plačiau žr. II priedą). Siekiant dabartiniams nuostatomis suteikti didesnę papildomą naudą, iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ turėtų pritraukti į regioną daugiau lėšų, ypač per regioninius projektus. Jos papildoma nauda labai priklausys nuo jos gebėjimo pritraukti daugiau lėšų regioniniams projektams.
38. Nors lėšų skyrimas iš ES fondų iš anksto nenumatomas, tam tikri ES regionų programoms keliamus reikalavimus atitinkantys projektai gali būti finansuojami. Finansuojant iš ES biudžeto, bus taikomos įprastos atrankos ir procedūrų taisyklės.
39. Komisija laikosi nuomonės, kad regioniniai projektai ir veikla daugiausia turėtų būti papildomai finansuojami iš šių šaltinių:

- privačiojo sektoriaus,
- dvišalio ES valstybių narių bendradarbiavimo,
- Viduržemio jūros regiono partnerių indėlio,
- tarptautinių finansinių institucijų, regioninių bankų ir kitų dvišalių fondų,
- 2002 m. buvo įsteigta Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių investicinė bei partnerystės priemonė (EVIP), kuria siekiama skatinti privačiojo sektoriaus plėtrą Viduržemio jūros regione ir palengvinti spartesnę ekonomikos augimą. EVIP, sujungusi EIB paskolas ir ES biudžeto lėšas, teikia techninę pagalbą, rizikos kapitalą ir palūkanų subsidijas. Po 2005 m. peržiūros ši priemonė buvo sustiprinta.
- Ši iniciatyva apėmė EKPP (2007–2010 m. laikotarpiui jau numatyta apytiksliai po 50 mln. EUR per metus), EKPP Kaimynystės investicijų priemonę ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo priemonę, taip pat kitas šios iniciatyvos valstybėms taikomas priemones.

Išvados ir tolesni etapai

40. Komisija kviečia Europos Vadovų Tarybą jos 2008 m. birželio mėn. posėdyje apvarstyti ir priimti šiame Komunikate pateiktus pasiūlymus. Jie gali tapti bendra ES pozicija, kuri galėtų būti pareikšta 2008 m. liepos 13 d. Paryžiuje per planuojamą iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjungą“ steigiamąjį susitikimą. Į dėl šios iniciatyvos vykstančias diskusijas Komisija visiškai įtrauks Europos Parlamentą ir EVP.

* * *

I PRIEDAS

PROJEKTŲ PASIŪLYMAI

Iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“

Iniciatyvų pavyzdžiai

Komisija nustatė keturis Komunikate nurodytus reikalavimus atitinkančių iniciatyvų pavyzdžius. Tai – orientacinis ir negalutinis sąrašas, kurį galima papildyti ir kitais pasiūlymais. Iniciatyvomis užtikrinamas glaudesnis bendradarbiavimas regionų bei paregionių lygmeniu, jos turi potencialą skatinti regiono integraciją ir yra visa apimančios ir nediskriminacinės. Šios iniciatyvos yra suderintos ir papildo daugelį pagal Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę regionų ar dvišaliu lygmeniu Komisijos vykdytų veiksmų ir programų. Išskyrus vieną (civilinė sauga), visi projektai turi daug galimybių gauti finansavimą iš įvairių tarptautinių finansinių įstaigų, skatinti privačiojo ir viešojo sektoriaus partnerystes ir pritraukti privačiojo sektoriaus investicijas.

Jūrų greitkeliai. Nuspręsta, kad transportas turi būti vienas iš Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystės prioritetų. Diegiant Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partnerystę sukurta jūrų greitelių koncepcija, į kurią įtrauktos visos krovinių vežimo pagrindiniais keliais (*įskaitant ir jūrų kelius*) paslaugos ir kuria siekiama užtikrinti prekybos Viduržemio jūros regione stabilumą. Iniciatyva „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ būtų prisidėta prie greitesnio šio proceso įgyvendinimo, prie suinteresuotųjų šalių ir finansų telkimo ir sudarytos sąlygos tiesti naujus kelius, transporto linijas, plėtoti uostus ir rinkas. Todėl reikėtų paremti Europos ir Viduržemio jūros regiono transporto srities darbo grupes „Jūrų greitkeliai“ ir „Infrastruktūra“, kad jos galėtų tęsti prioritetinių uostų nustatymo veiklą. Juos nustatčius, šiems uostams įrengti reikės sutelkti finansinius išteklius (nacionalinius, daugiašalius, privačius ir Bendrijos fondus, ypač pagal Kaimynystės investicijų priemonę).

Arabų Magrebo automagistralės (AMA) dalių sujungimas. Arabų Magrebo automagistralės (AMA) tiesimas – viena iš svarbiausių Arabų Magrebo Sąjungos (AMS) infrastruktūros iniciatyvų. Ja siekiama sukurti penkių AMS šalių narių (Mauritanijos, Maroko, Alžyro, Tuniso ir Libijos) regioninės ekonominės integracijos zoną. Trys šalys (Marokas, Alžyras, Tunisas) jau daug nuveikė tiesdamos automagistralę savo teritorijose. Kad šis projektas būtų užbaigtas ir įgytų reikalingą mastą bei prasmę, šios trys šalys turi sujungti savo kelių tinklus ten, kur numatyta pagal planą. Tačiau šių naujų tarptautinių kelio atšakų tiesimu prie krovinių ir asmenų vežimo supaprastinimo bus prisidėta tik tada, jei vyriausybės kartu priims prekybos liberalizavimo ir netarifinių kliūčių prekybai panaikinimo priemones. Privatųjų sektorių turėtų itin sudominti galimybė taikyti kelių koncesijos sistemą.

Viduržemio jūros valymas ir skaidrus aplinkosaugos valdymas. Viduržemio jūros aplinkos kokybę vis labiau veikia nedarni plėtra. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių aplinkos ministrai 2006 m. nusprendė pradėti **iniciatyvą „Horizon 2020“** ir patvirtino 2007–2013 m. grafiką. Pagrindinis šios programos tikslas – paspartinti dabartines iniciatyvas valyti Viduržemio jūrą. Bus nustatytos trys pagrindinės dalys: remti iniciatyvą „Horizon 2020“ ir skatinti skaidrų aplinkosaugos valdymą, remti investicijas taršos mažinimui ir sukurti Viduržemio jūros Bendros informacijos apie aplinką sistemą (BIAS). Pagal EKPP ruošiamos arba įgyvendinamos kelios regioninės ir dvišalės programos, kurios tiesiogiai prisidės prie „Viduržemio jūros valymo“ tikslų. Šiuo aspektu iniciatyvos „Barselonos

procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ papildoma nauda yra dvejopa: pirma, ji sustiprins Viduržemio jūros valymo projekto politinę vertę, antra, ji palengvins finansinių svertų naudojimą investicijoms į taršos mažinimą ir pajėgumų didinimo projektus.

Civilinė sauga. 2001 m. įsteigtas Bendrijos stebėsenos ir informacijos centras (MIC), kurio tikslas – skatinti aktyvesnį bendradarbiavimą vykdant civilinės saugos pagalbos operacijas. Viduržemio jūros regione labai svarbu sustiprinti tokio tipo bendradarbiavimą, nes gaivalinių nelaimių rizika šiame regione yra nepaprastai didelė, ypač dėl klimato kaitos padarinių. Konkretus šio klausimo aspektas – **jūrų saugumas** ir EMSA (Europos jūrų saugumo agentūros) vaidmuo. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių nelaimių prevencijos, pasiruošimo ir reagavimo programos tikslai – teikti kuo išsamesnę informaciją apie katastrofų riziką ir regiono galimybes su jomis kovoti, tarptautiniu, nacionaliniu ir vietos lygmeniu gerinti esamas rizikos prevencijos priemones, didinti susijusių šalių reagavimo pajėgumą. Taigi, šia programa siekiama stiprinti pagrindinių civilinė sauga suinteresuotų šalių bendradarbiavimą ir palaipsniui kurti Viduržemio jūros regiono šalių – MIC partnerių – ryšius. Šios programos įgyvendinimas bus glaudžiai susijęs su Europos civilinės saugos mechanizmu, taip pat bus siekiama sąveikos su Komisijos, Europos Tarybos ir JTO veikla. Todėl ši programa yra Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių bendradarbiavimo politinio stiprinimo priemonė, kuri teikia realios naudos regionui, jungia politiškai, yra matoma piliečių ir gali potencialiai prisidėti prie poregionių integracijos. Iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ suteiktas naujas politinis impulsas paskatins šios programos taikymą ir prireikus pritrauks papildomų lėšų.

Viduržemio jūros regiono saulės energijos planas. 2007 m. Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių energetikos ministrai dar kartą patvirtino pagrindinius bendradarbiavimo tikslus: labiau integruoti energetikos rinkas, skatinti darnų energetikos rinkos vystymą, panaudojant ir saulės energiją. Vienas iš šių tikslų turi būti Viduržemio jūros regiono saulės energijos naudojimo plano kūrimas ir įgyvendinimas. Visoms šalims naudinga aktyviai remti saulės energijos naudojimą regione. ES kuria ir siekia dar labiau plėtoti saulės energijos technologijas. Laikui bėgant ES galėtų importuoti saulės energiją. Įgyvendinant šį planą, visų pirma turės būti surengta regioninė konferencija, kurioje dalyvaus daug aukščiausio lygio politikų, daugiašalės institucijos ir finansų įstaigos. Europos Komisija galėtų prisidėti rengiant planą – pasiūlyti sąlygas dialogui apie energetikos politiką ir sektorių strategijas palaikyti, o kartu užtikrinti plano įgyvendinimo kontrolę. Šis darbas galėtų būti atliekamas kartu su iniciatyvos „Barselonos procesas: Viduržemio jūros regiono valstybių sąjunga“ sekretoriatu, pvz., panaudojant MED-EMIP¹ techninės pagalbos projekto išteklius. Veikloje galėtų dalyvauti ir kitos šalys.

¹ 2008 m. pradėtas įgyvendinti iš fondo MEDA finansuojamas „Europos ir Viduržemio jūros regiono energetikos rinkos integracijos projektas“.

II PRIEDAS

ES finansinė parama Barselonos procesui

2000–2006 m. EB rėmė Barselonos procesą iš MEDA biudžeto eilutės. Nuo 2007 m. parama teikiama pagal Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės (EKPP) biudžeto eilutę, skirtą Barselonos proceso valstybėms.

2000–2006 m. aštuonioms Barselonos proceso valstybėms partnerėms* Komisija skyrė **4,6 mlrd. EUR** pagal dvišalio bendradarbiavimo ir regionines programas. **2007 m.** dešimčiai** valstybių partnerių Komisija skyrė **1,3 mlrd. EUR** iš EKPP biudžeto.

Bendra finansinė parama 2000–2007 m. yra 5,9 mlrd. EUR.

Duomenys pagal valstybes

Įsipareigojimai mln. EUR

	2000–2006 m. pagal MEDA programą	2007 m. pagal EKPP programą
Dvišalis bendradarbiavimas		
Alžyras	339	57
Vakarų krantas ir Gaza	522	453
Egiptas	593	137
Jordanija	331	62
Libanas	133	50
Marokas	980	190
Sirija	180	20
Tunisas	518	103
Izraelis	0	2
Libija	0	2
Iš viso dvišalis	3595	1076
Regionų bendradarbiavimas	1052	178
IŠ VISO	4647	1254

* Alžyras, Vakarų krantas ir Gaza, Egiptas, Jordanija, Libanas, Marokas, Sirija ir Tunisas.

** Izraelis ir Libija dvišalę pagalbą pradėjo gauti 2007 m.

Oficialios dvišalės pagalbos dotacijos Viduržemio jūros valstybių plėtrai. Įsipareigojimai (mln. USD)

		Prancūzija	Italija	Vokietija	Nyderlandai	Švedija	Ispanija	JK	PPK ES
Metai	Valstybė gavėja								
2004	Alžyras	172,4	2,8	4,5	0,1	0,6	5,4		188,2
	Egiptas	127,1	16,5	76,4	8,9	4,6	2,3	5,6	265,3
	Jordanija	5,9	0,6	50,4	0,5	1,2	2,3	4,7	70,5
	Libanas	51,2	4,8	13,1	0,2	0,9	3,3	0,3	77,8
	Libija								
	Marokas	258,4	4,6	71,9	5,4	0,1	106,1	0,1	460,6
	Palestinos administruojamos teritorijos	33,4	10,3	46,4	16,5	33,9	20,7	29,5	238,9
	Sirija	23,1	6,6	21,1	4,2	0,0	0,7	0,1	60,0
	Tunisas	96,1	23,7	19,0	0,6	0,3	6,8		150,5
	Iš viso Viduržemio jūros regiono valstybėms	767,5	69,8	302,7	36,3	41,6	147,5	40,2	1511,6
2005	Alžyras	234,3	5,5	17,1	0,1	2,2	4,2		275,8
	Egiptas	124,6	7,7	60,7	38,7	0,5	3,7	2,1	256,3
	Jordanija	5,1	1,2	22,0	0,6	0,3	3,2	6,1	41,2
	Libanas	56,0	1,9	1,4	0,1	0,4	2,5	0,6	65,2
	Libija	2,5	8,8	0,2	0,2		0,1		12,3
	Marokas	245,5	3,6	2,2	0,4	2,4	50,0	23,5	327,6
	Palestinos administruojamos teritorijos	19,4	13,1	63,4	28,0	51,6	24,8	0,2	258,3
	Sirija	30,7	1,3	19,4	2,2	2,3	1,1		61,0
	Tunisas	95,9	22,0	15,6	0,5	0,7	5,1		143,6
	Iš viso Viduržemio jūros regiono valstybėms	813,9	65,3	202,1	70,6	60,4	94,7	32,3	1441,3
2006	Alžyras	171,8	7,1	5,2	0,1	0,6	46,9		245,3
	Egiptas	130,6	6,9	89,3	41,9	1,7	4,4		287,1
	Jordanija	4,8	1,0	41,7	0,1	0,1	14,4	0,9	67,7
	Libanas	75,7	45,5	45,9	13,3	9,4	15,1	6,9	9,5
	Libija	2,4	2,7	3,9			0,0		
	Marokas	240,9	7,0	80,0	0,1		73,3	35,1	416,4
	Palestinos administruojamos teritorijos	47,3	6,5	82,4	38,6	52,3	39,2		351,9
	Sirija	29,0	9,1	39,1		0,1	2,6		82,9
	Tunisas	105,3	24,4	24,4		0,9	6,0		166,3
	Iš viso Viduržemio jūros regiono valstybėms	807,8	110,1	411,8	94,2	65,1	201,8	42,9	1627,0

Parama palestiniečiams

Gaudami finansinę pagalbą pagal MEDA ir EKPP biudžeto eilutes, palestiniečiai gauna finansavimą ir iš kitų biudžeto eilučių, tarp jų – taikos proceso, UNRWA (4,5 mln. pabėgėlių teikiamoms socialinėms paslaugoms), ECHO (humanitarinės pagalbos) ir pagalbos maistu ir maisto saugos biudžeto eilutės.

Iš šių biudžeto eilučių **2000–2007 m. buvo išmokėta 2,4 mlrd. EUR**. Tai sudaro vidutiniškai po 300 mln. EUR per metus.

Per pastaruosius kelerius metus finansinė parama palestiniečiams smarkiai išaugo dėl didėjančių poreikių ir besivystančios politinės padėties.

2000–2004 m. vidutinė metinė EB parama siekė 245 mln. EUR, 2005 m. EB parama siekė 280 mln. EUR, 2006 m. – 340 mln. EUR ir 2007 m. – 550 mln. EUR. Valstybės narės taip pat yra svarbios rėmėjos, 2005 m. parėmusios 315 mln. EUR, 385 mln. EUR – 2006 m. ir 405 mln. EUR – 2007 m.

Bendra ES parama palestiniečiams siekė 955 mln. EUR 2007 m. (725 mln. EUR 2006 m. ir 595 mln. EUR 2005 m.).